Mănăstirea Negru Vodă din Cîmpulung

COMITETUL DE STAT
PENTRU CONSTRUCŢII, ARHITECTURĂ
ŞI SISTEMATIZARE
DIRECŢIA MONUMENTELOR ISTORICE

Prezentarea artistică: *Arh. Laurenţiu Vasilescu*

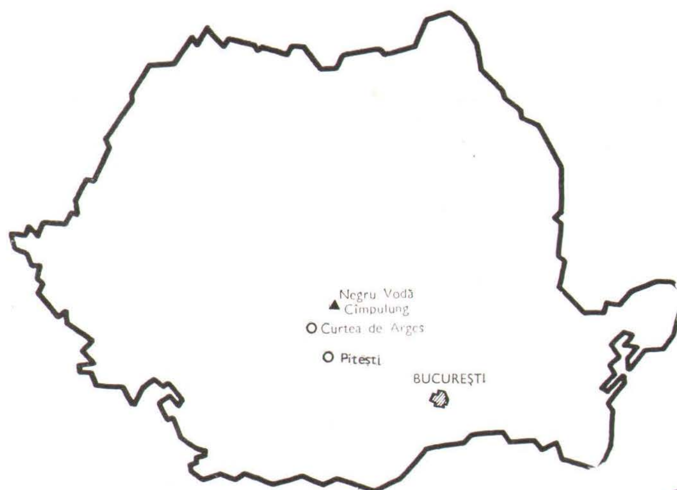
Coperta I: Turnul de intrare în incinta complexului mănăstirii Negru Vodă
Coperta IV: Gangul boltit al turnului de intrare în incinta mănăstirii

Front cover: The entrance tower of the Negru Vodă Monastery
Back cover: Archway of the entrance tower

На первой странице обложки: Башня над входом во двор монастыря Негру-Водэ.
На 4-й странице обложки: Сводчатый проход в башне над входом во двор монастыря.

Couverture I: Tour d'entrée du monastère
Couverture IV: Le passage voûté de la tour d'entrée

I. Umschlagseite: Torturm der Klosteranlage Negru Vodă
IV. Umschlagseite: Eingangsgewölbe des Torturms

Redactor responsabil: *Grigore Pătraşcu*

Tehnoredactor: *Adina Ţuculescu*

Fotografiile: *Sandu Mendrea (E.F.I.A.P)*

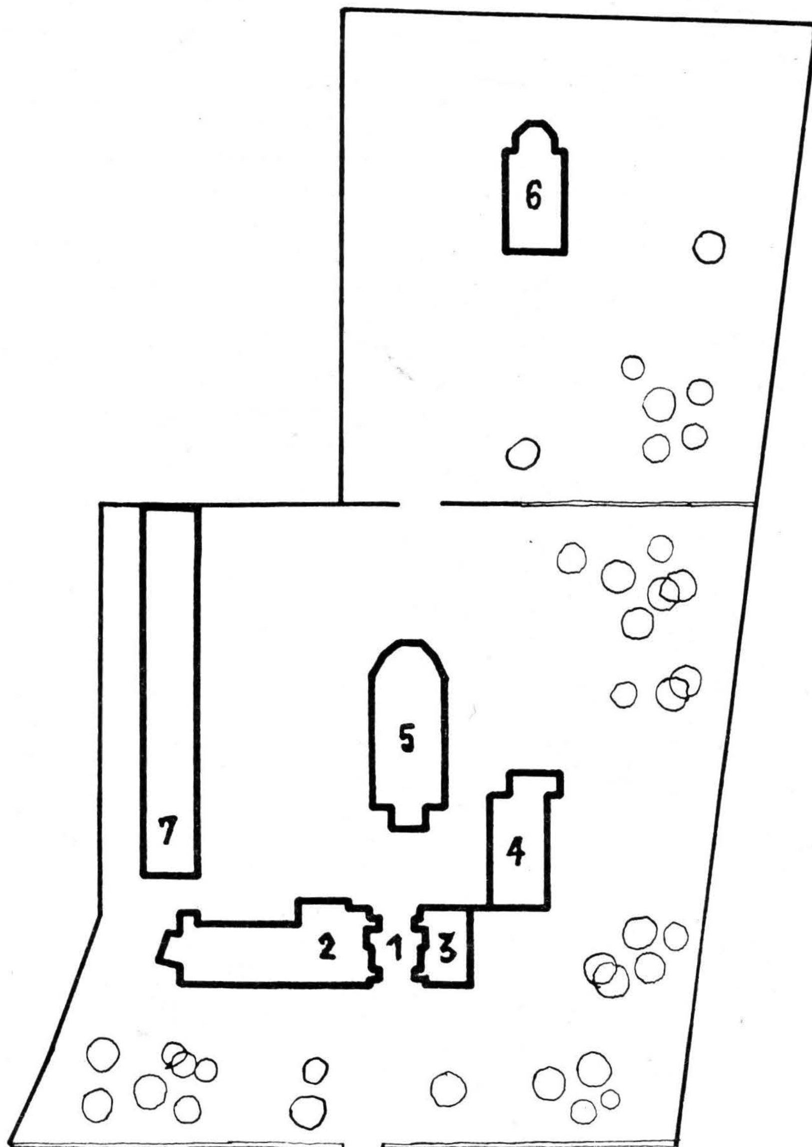
Plan de situație:
1. Turnul-clopotniță
2—3. Foste case egumenești
4. Muzeul (fosta casă egumenească)
5. Biserica mare
6. Biserica mică — paraclisul
7. Corp de clădiri

Topographic Plan:
1. The bell tower
2—3. Former abbot's house
4. The Museum (former princely residence)
5. The big church
6. The small church — the chapel
7. Set of buildings

План:
1. Колокольня.
2—3. Бывшие покои игумена.
4. Музей (бывший княжеский дом).
5. Церковь.
6. Часовня.
7. Жилые здания.

Plan du monastère:
1. La tour-clocher
2—3. Ancienne résidence du supérieur
4. Le musée (ancienne résidence princière)
5. La grande église
6. La chapelle
7. Corps de bâtiment

Lageplan:
1. Glockenturm (Torturm)
2—3. Ehemaliges Abtshaus
4. Museum (ehemaliges Herrenhaus)
5. Die große Kirche
6. Die kleine Kirche (Kapelle)
7. Bautrakt

Cîmpulungul, veche capitală a Țării Românești, adăpostește monumente istorice și de artă, care păstrează în temeliile și în piatra zidurilor lor îndepărtatele timpuri ale istoriei patriei noastre.

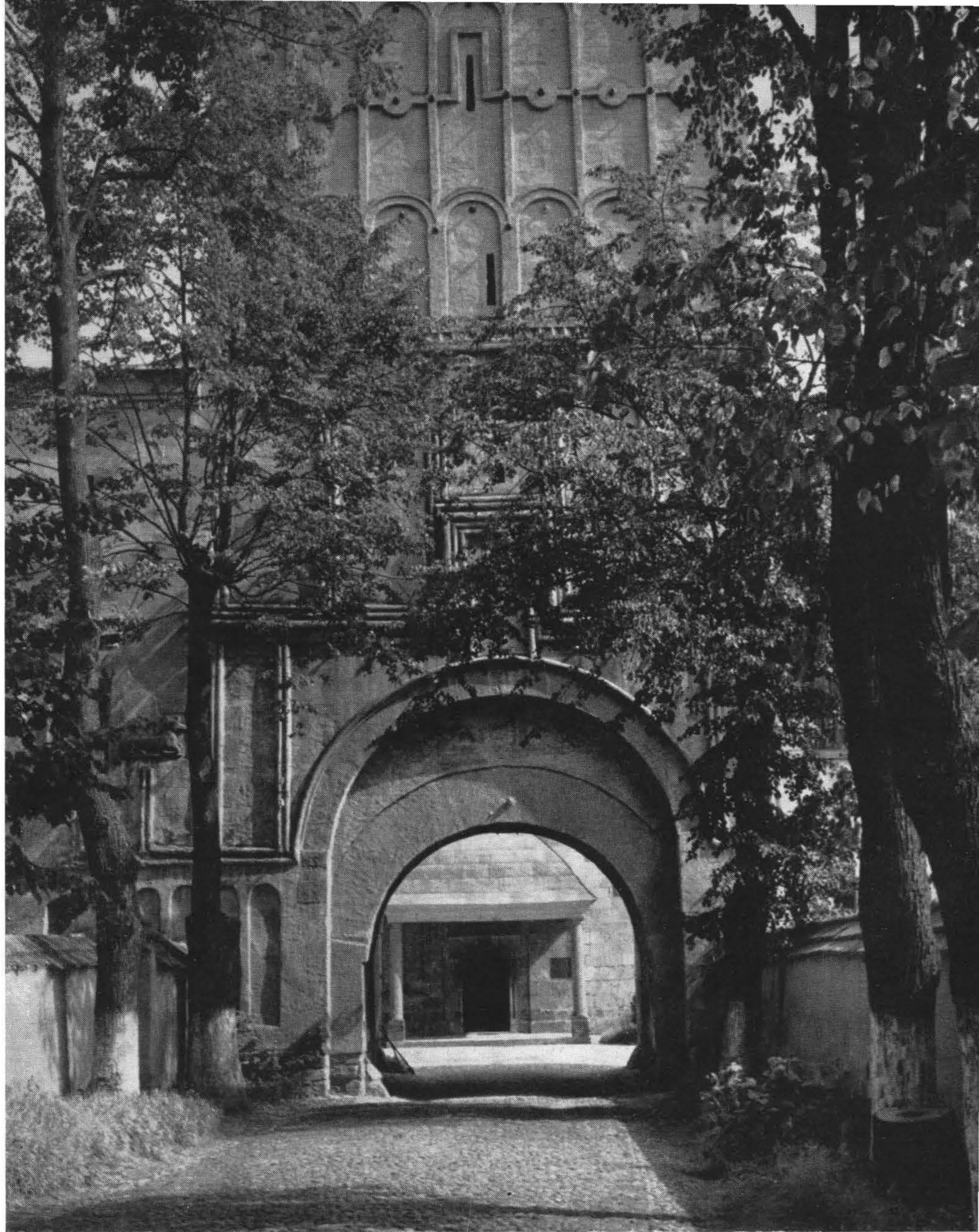
Așezat în strîmtoarea dintre dealurile ce străjuiesc valea rîului Tîrgului, la intrarea dinspre sud a vechiului oraș, complexul Mănăstirii Negru Vodă — denumit astfel după legendarul întemeietor al Țării Românești — dominat de silueta impunătoare a turnului-clopotniță, ni se înfățișează în forma în care l-au adus două refaceri capitale: una în secolul al XVII-lea iar cealaltă în veacul trecut.

Construirea acestui edificiu a fost începută de Alexandru Basarab (cca 1310—1352) în cadrul Curții Domnești întemeiate aici după înscăunare, și terminată de fiul și urmașul său Nicolae Alexandru (1352—1364). Prima reconstrucție datează din timpul domniei lui Matei Basarab (1632—1654); el a înființat pe locul fostei Curți Domnești o mănăstire de călugări, zidind (între anii 1635—1636) o biserică nouă pe fundațiile celei vechi, care se surpase. Peste două secole biserica este reclădită tot din temelii, pe vremea domniei lui Grigore Ghica (1822—1827).

1

2

1. Latura de sud a ansamblului mănăstirii Negru Vodă
2. Latura de vest a Turnului de intrare. Detaliu
3. Faţada de vest a bisericii văzută dinspre gangul boltit al turnului

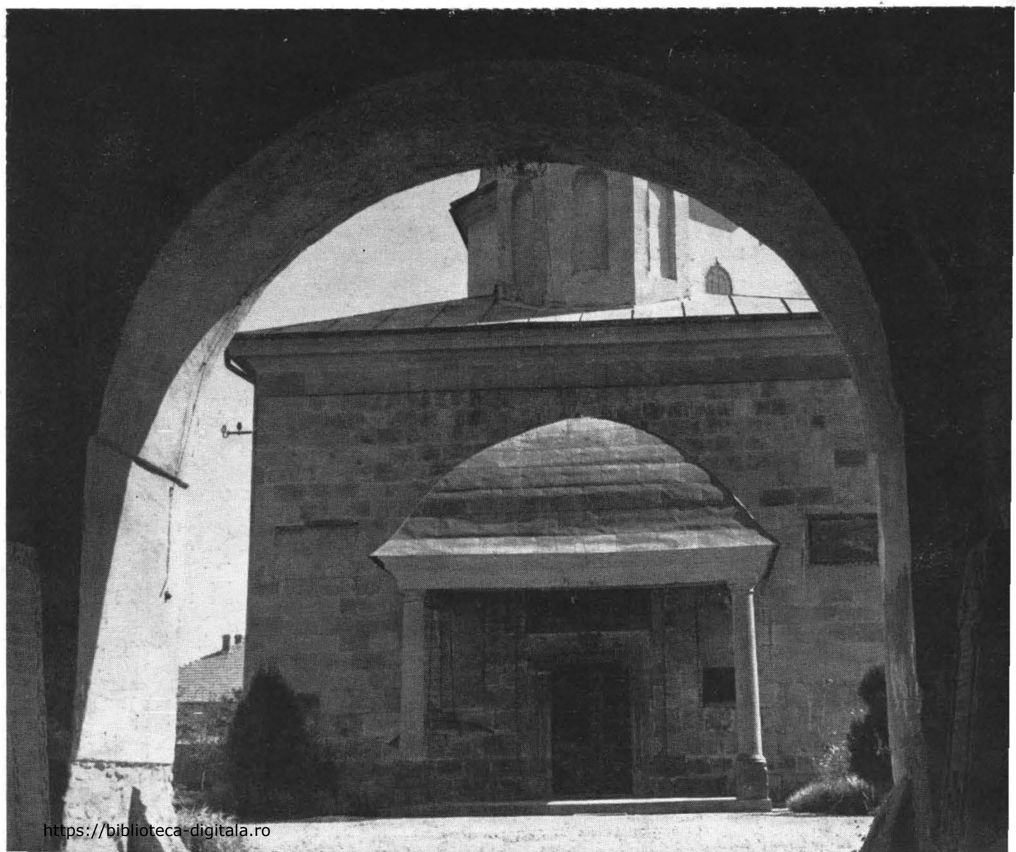
1. South view of the Negru Vodă Monastery
2. West view of the entrance tower — detail
3. The west façade of the church as seen from the archway of the tower

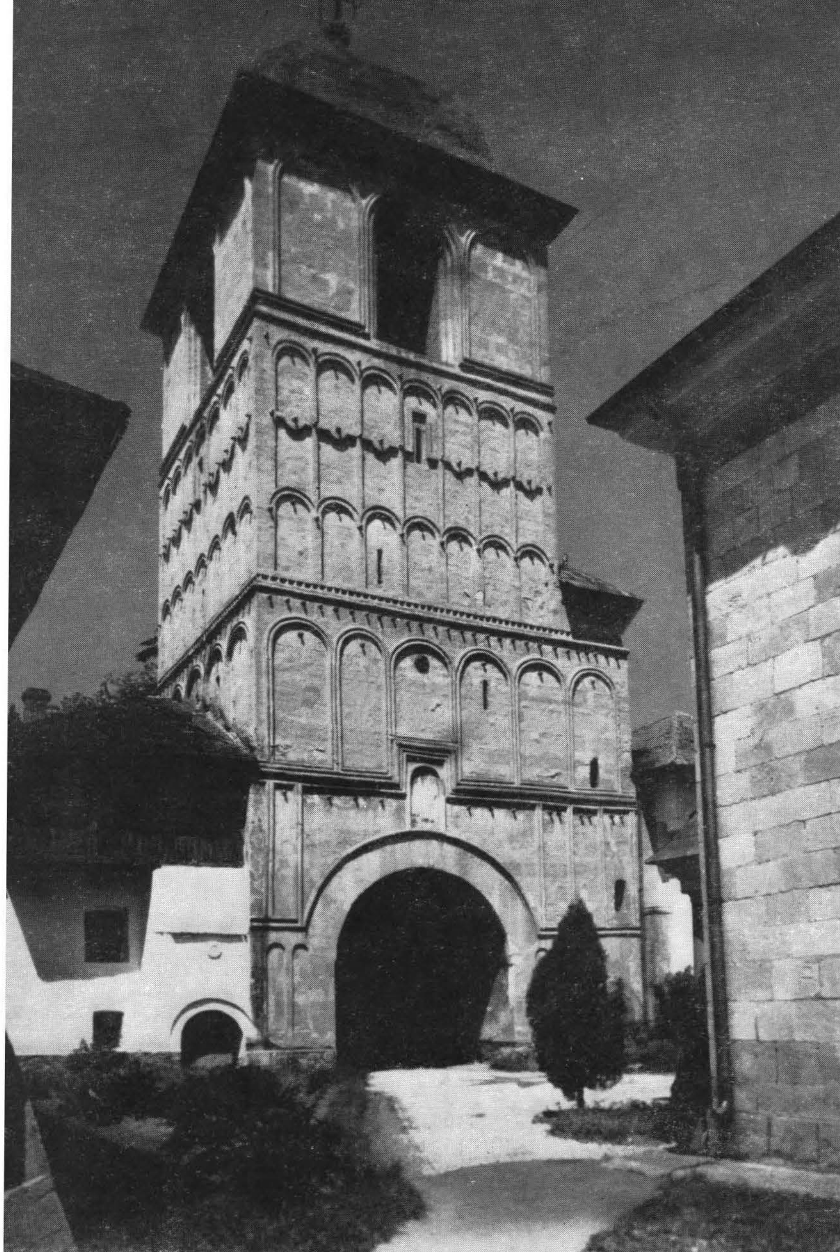
1. Южная сторона монастыря Негру-Водэ.
2. Западная сторона башни над входом. Деталь.
3. Вид со стороны башни на западный фасад церкви.

1. Le monastère de Negru Vodă, côté sud
2. Détail de la façade ouest de la tour d'entrée
3. La façade ouest de l'église, vue du passage voûté de l'entrée

1. Südseite der Klosteranlage Negru Vodă
2. Westseite des Torturms. Teilansicht
3. Westfassade der Kirche, vom Eingangsgewölbe des Torturms aus gesehen

3

4

5

4. Vedere din incintă a Turnului-clopotniță
5. Vedere dinspre colțul de nord-est al incintei: biserica, iar alipită turnului, o parte din clădirile egumenești
6. Vedere din incinta ansamblului.
În stînga Turnului, muzeul, iar în dreapta, biserica
7. Turnul de intrare. Detaliu al paramentului din registre de arcaturi decorative și butoni de ceramică smălțuită

4. The bell tower as seen from the precinct
5. North-eastern view of the church and part of abbot's house adjoining the tower
6. The entrance tower, the museum (left) and the church, seen from the precinct
7. The entrance tower. Detail of the wall facing with registers of decorative arches and buttons of glazed pottery

4. Вид на колокольню со двора.
5. Вид из северо-восточного угла двора на церковь и пристроенные к башне игуменские покои.
6. Вид со двора на башню — слева музей и справа церковь.
7. Башня над входом. Ряд декоративных аркатур с украшениями из глазурованной керамики.

4. La tour-clocher vue de l'enceinte
5. L'église et une partie de la maison du supérieur attenant à la tour, vues du nord-est de l'enceinte
6. La tour d'entrée vue de l'intérieur du monastère. A gauche de la tour, le musée, à droite, l'église
7. Détail du parement de la tour, avec ses arceaux décoratifs et ses boutons de céramique émaillée

4. Glockenturm. Innenseite
5. Blick von der Nordostecke der Anlage: die Kirche und — an den Turm angebaut — ein Teil des Abtshauses
6. Ansicht vom Klosterhof. Links vom Turm das Museum und rechts die Kirche
7. Torturm. Fassadendetail mit den übereinander angeordneten Blendarkaden und den glasierten Keramikknöpfen

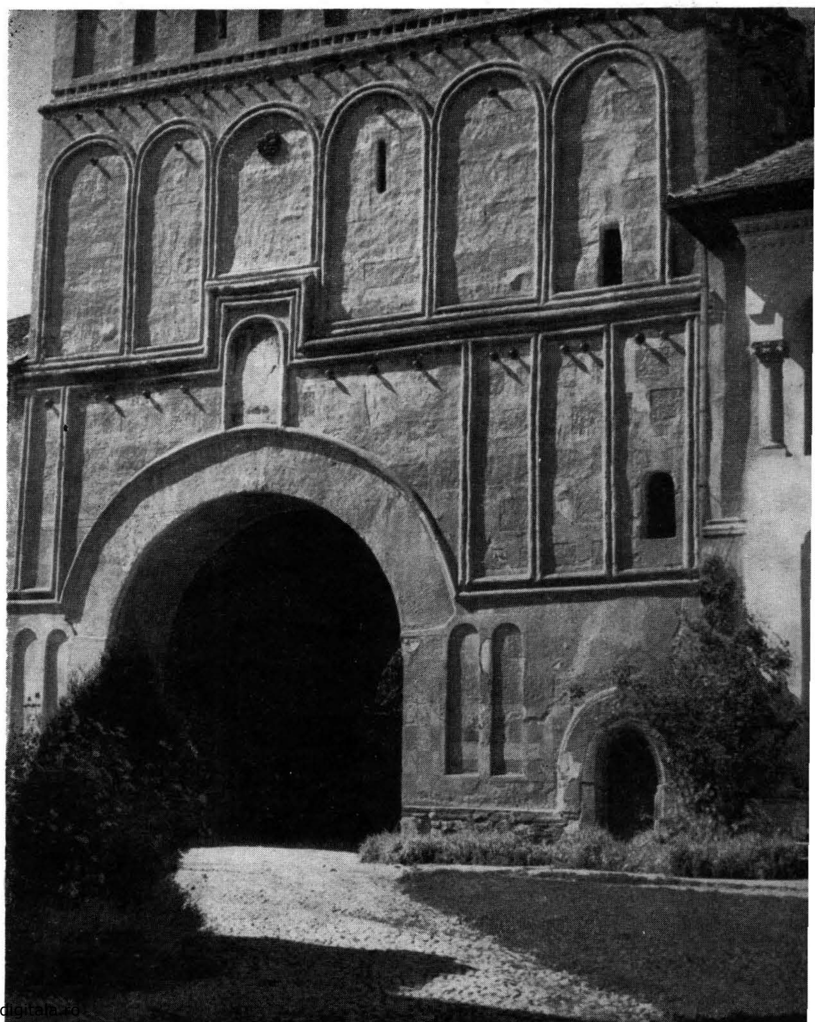
Din epoca lui Matei Basarab s-au păstrat: turnul-clopotniță de la intrarea în curtea mănăstirii dinspre vest și, alipită de el înspre nord, o locuință cu parter și etaj (fostă stăreție); spre sud, un mic corp de clădire pe două nivele, cu cerdac la etaj, de asemenea alipit de turn, iar la mică distanță o a doua casă — aceasta izolată — cu parter deasupra unei pivnițe mai vechi, astăzi muzeu. Fiecare din aceste case, foste egumenești, sînt denumite, cînd una cînd cealaltă «Casă Domnească». Trebuie presupus că atît în vremea lui Matei Basarab cît și la întemeierea Curții din Cîmpulung, cel puțin una din ele va fi avut această destinație.

Turnul-clopotniță, cu gangul boltit al intrării în curtea fostei mănăstiri, este una dintre cele mai monumentale construcții de acest fel, specifice arhitecturii secolului al XVII-lea din Muntenia. Zidit în timpul domniei lui Matei Basarab, o dată cu mănăstirea, între anii 1635—1636, este caracteristic prin compoziția plastică a fațadelor cu registre de arcaturi, decorate cu butoni de ceramică smălțuită și cu o imitație de cărămidă aparentă zugrăvită pe parament.

Locuința alipită turnului spre nord este atribuită de pomelnicul mănăstirii egumenului Nicodim (cca 1740), al cărui chip este zugrăvit pe peretele uneia din camere. Se pare însă că el ar fi restaurat doar un vechi corp de clădire rămas, poate, încă din ansamblul inițial al Curții Domnești și care suferise deteriorări de pe urma focului pus de turci în anul 1737. Acest corp, destinat stăreției după restaurarea din 1740, cuprinde atît la parter cît și la etaj cîte o suită de încăperi — cele de la etaj boltite — înșirate de-a lungul unui cerdac accesibil printr-un foișor. Atît arcadele cerdacului cît și foișorul sînt adăugiri de dată recentă.

Clădirea de pe latura de sud (actualul muzeu), cu zidăria din piatră brută, aparentă în fațade, se remarcă prin interesanta dispoziție a celor două ample cerdace, care-i dau un caracter deosebit.

Casa ridicată de Matei Basarab, pe la mijlocul secolului al XVII-lea, reprezintă extinderea unei construcții de mai multe ori refăcută anterior, dar și aceasta, probabil, originară din prima epocă a Curții Domnești (așa cum poate dovedi pivnița — boltită cilindric cu arce dublou de întărire — cu siguranță mai veche decît construcția etajului). Accesul la etaj se face printr-o scară exterioară de piatră ce urcă pînă în cerdacul cel mare, în jurul căruia sînt grupate cinci încăperi (cele dinspre vest boltite) și o sală cu intrare printr-o frumoasă arcadă în acoladă.

Pe latura de sud a cerdacului cel mic, se mai află o încăpere între doi pinteni de zid, care dovedesc că a existat înainte vreme, în acea parte, încă o aripă de construcție. La stîlpii cerdacului principal se remarcă urme de zugrăveală decorativă datînd, probabil, din secolul al XVIII-lea.

Muzeul cuprinde în cerdac și în spațiul exterior din jur un lapidariu, iar în interior opere de artă plastică.

Biserica actuală este cea construită în anii domniei lui Grigore Ghica, prin grija egumenului Filaret, după cît se pare din aceeași piatră de talie cu care fusese zidită inițial biserica. Plastica mai puțin expresivă a fațadelor, turla greoaie de pe naos și cele două turle false de pe pronaos și altar conferă monumentului un aspect care este umbrit de valoarea arhitecturală a construcțiilor anterioare, rămase din complexul mănăstirii. Intrarea în biserică printr-un unic pridvor în formă de baldachin susținut de coloane de piatră, ancadramentul de piatră din jurul ușii, precum și un ancadrament similar la ușa diaconiconului sînt singurele elemente din piatră ornamentată păstrate din primele epoci.

Tot în interior, alături de unul din masivele de zidărie care susțin turla naosului, înspre sud-vest, se găsește piatra funerară care amintește de data morții lui « Nicolae Voivod fiul marelui Basarab Voievod » (1364).

Ieșind printr-un portal de zidărie, din curtea bisericii — în jurul căreia mai sînt urme ale vechiului zid de împrejmuire, construit din rînduri alternate de cărămizi și bolovani — spre est, ajungem la paraclisul fostei mănăstiri zidit în anul 1718 de egumenul Teofan. Cîteva restaurări și refaceri anterioare au făcut ca valoarea arhitecturală originală a paraclisului să fie afectată.

Arh. P. MICLESCU

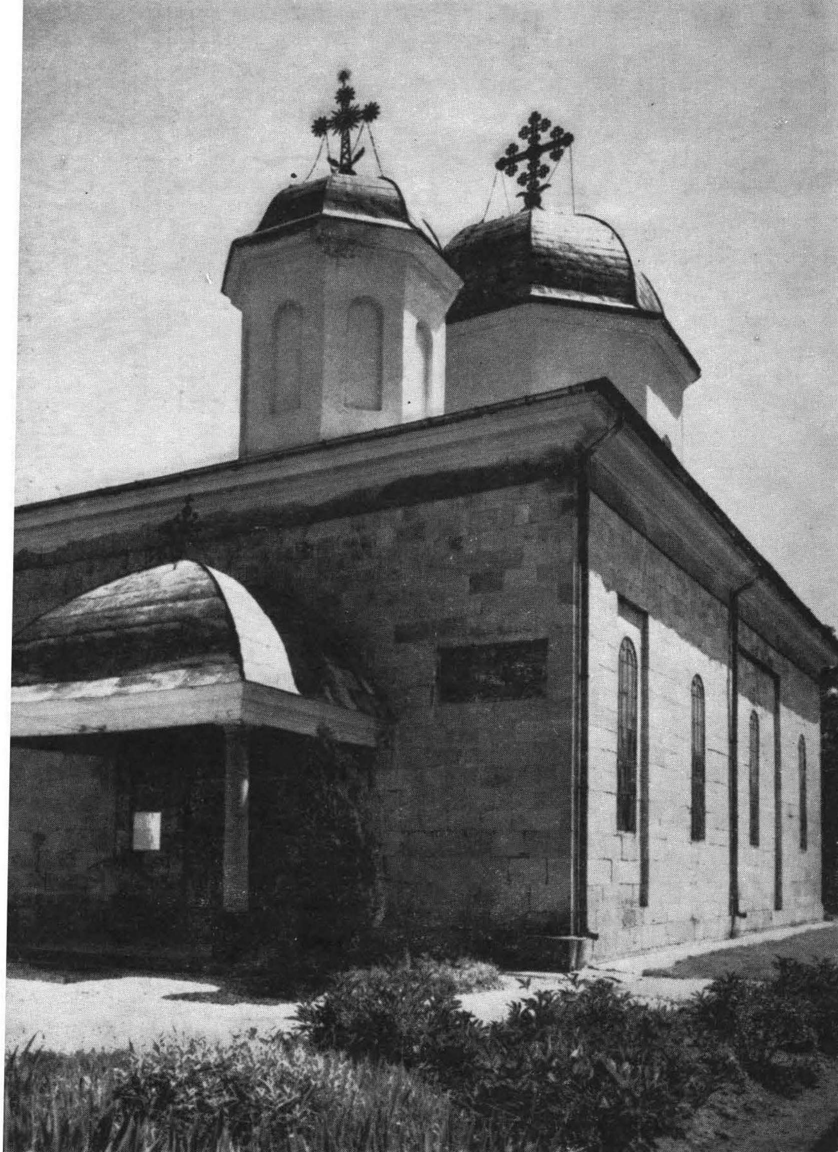
8. Biserica văzută dinspre corpul de clădiri de pe latura nordică a incintei

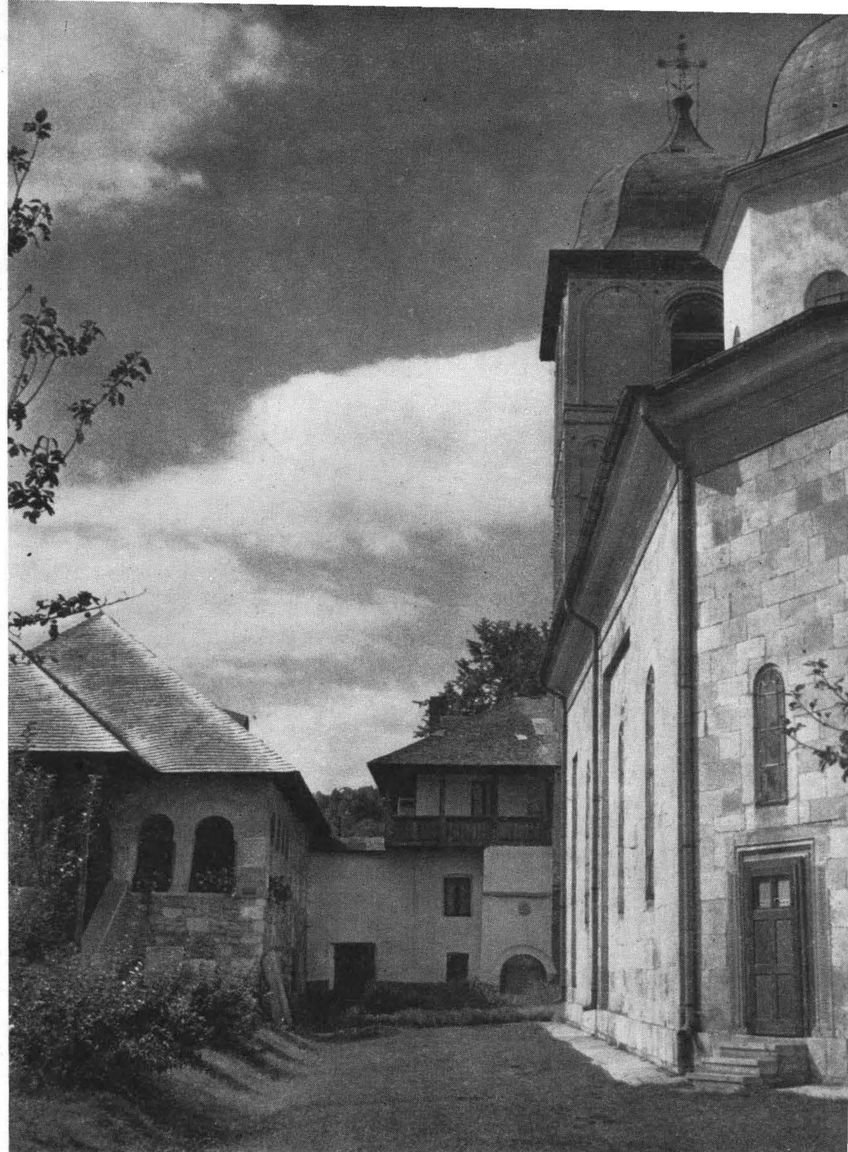
8. The church seen from the north side of the precinct

8. Вид на церковь со стороны зданий по северной стороне двора.

8. L'église, vue du corps de bâtiment sis au nord de l'enceinte

8. Die Kirche, von der Nordseite der Anlage aus gesehen

9

10

11

9. Biserica (vedere) din colțul de sud-vest al incintei
10. Colț al incintei. În dreapta biserica, în stînga muzeul
11. Clădirea fostei Case Domnești, astăzi muzeu
12. Biserica. Se distinge paramentul din piatră fățuită

9. South-western view of the church
10. A section of the precinct with the church on the right and the museum on the left
11. The former Princely Residence, now a museum
12. The church with its ashlar stone facings.

9. Вид на церковь из юго-западного угла двора.
10. Угол двора — справа церковь, слева музей.
11. Здание бывшего княжеского дома, где теперь расположен музей.
12. Церковь. Лицевая стена из шлифованного камня.

9. L'église, vue du sud-ouest de l'enceinte
10. Un coin de l'enceinte. À droite, l'église; à gauche, le musée
11. L'ancienne résidence princière, aujourd'hui musée
12. L'église avec son parement de pierre taillée

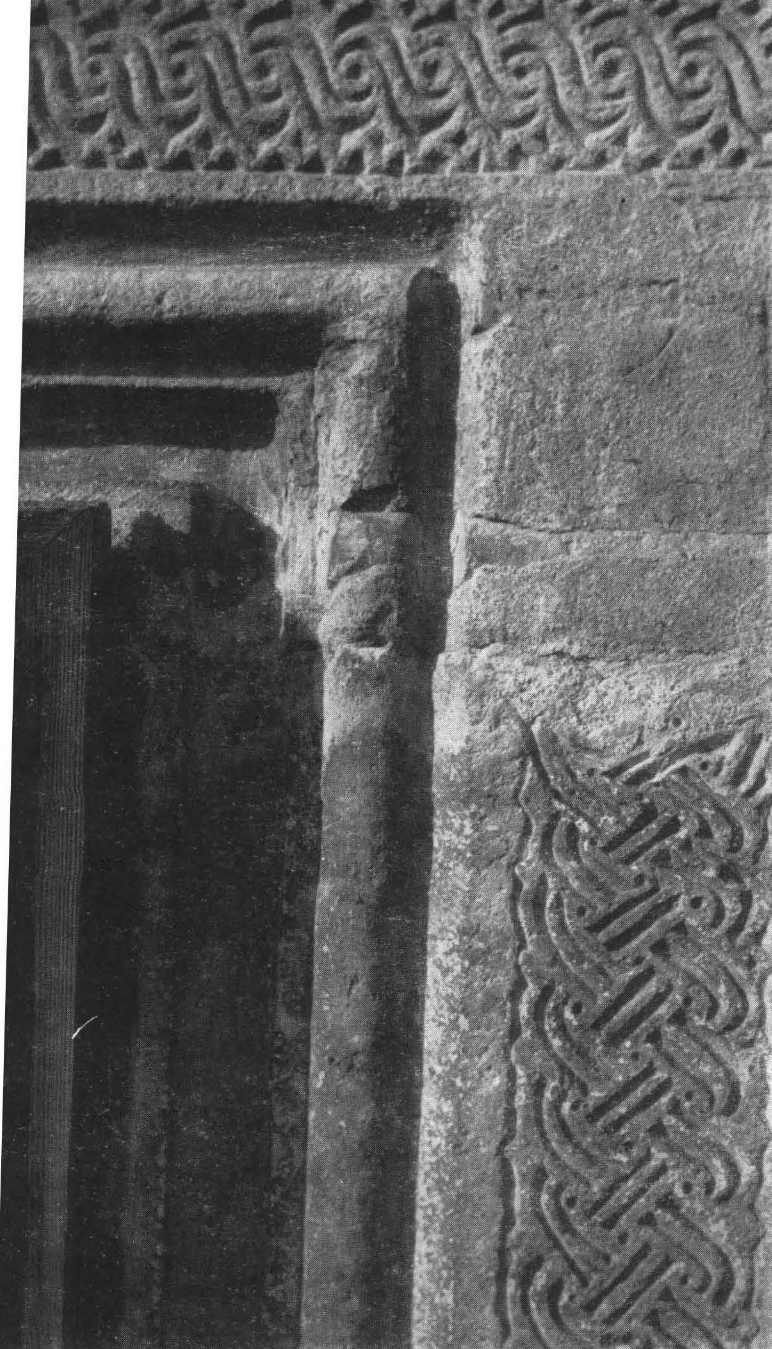
9. Die Kirche, von der Südwestecke der Anlage gesehen
10. Ein Teil der Anlage. Rechts die Kirche, links das Museum
11. Das ehemalige Herrenhaus, heute Museum
12. Die Kirche. Die Außenwände bestehen aus Steinquadern

13

14

▶
15

16

13—14. Fresce din interiorul bisericii (latura de vest) reprezentînd ctitorii
15. Ancadramentul ușii de intrare în biserică. Detaliu
16. Ancadramentul sculptat în piatră al ușii de intrare în altar. Detaliu
17. Inscripție funerară de pe mormîntul lui Nicolae Alexandru Basarab, aflat în interiorul bisericii
18. Paraclisul fostei mănăstiri

13—14. Interior frescos (west side of the church) picturing the founders
15. The frame of the church entrance door, detail
16. The stone chiselled frame of the altar entrance door, detail
17. Funeral inscription on Nicolae Alexandru Basarab's tomb placed inside the church
18. The chapel of the former monastery

13—14. Фрески внутри церкви (на западной стене) с портретами ее основателей.
15. Обрамление входной двери в церковь. Деталь.
16. Каменное резное обрамление входной двери в алтарь. Деталь.
17. Надпись на могиле Николае Александру Басараба, находящейся внутри церкви.
18. Часовня бывшего монастыря.

13—14. Fresques intérieures de l'église (côté ouest) représentant ses fondateurs
15. Détail de l'encadrement du portail de l'église
16. Détail de l'encadrement de pierre sculptée de la porte donnant accès à l'autel
17. Inscription funéraire sur le tombeau de Nicolae Alexandru Basarab, à l'intérieur de l'église
18. La chapelle de l'ancien monastère

13—14. Wandmalereien im Kircheninnern (Westwand), die Stifter darstellend
15. Türumrahmung des Haupteingangs. Teilansicht
16. Aus Stein gemeißelte Türumrahmung im Altarraum. Teilansicht
17. Inschrift auf dem in der Kirche befindlichen Grabmal Nicolae Alexandru Basarabs
18. Die Kapelle des ehemaligen Klosters

17

18

Cîmpulung, the old capital of Wallachia, boasts a number of historical and art monuments which bear witness to Romania's early history.

The church of Negru Vodă Monastery, so called after the founder of Wallachia, was raised under the reign of Prince Matei Basarab (1632—1654) on the site of an older church which had been erected by Alexandru Basarab (approx. 1310—1352) and his son and successor Nicolae Alexandru, within the precincts of their princely court. Few remains have been left from this early stage, while the bell tower and the adjoining living quarters as well as an isolated structure in the south, now an art museum, with an open air lapidarium date from Prince Matei Basarab's reign.

The impressive proportions and the plastic wall facings of the bell tower displaying registers of arches decorated with buttons of glazed pottery and with ashlar masonry as well as the other buildings of the monastery are typical of the 17th cent. Wallachian architecture. Following the second restoration work carried out during Prince Grigore Ghica's reign (1822—1827) today the church appears less effective plastically speaking as compared with the arresting architecture of earlier buildings belonging to the monastery raised by Matei Basarab between 1635—1636.

The entrance to the church, a canopy-shaped porch resting on stone columns, the stone frame of the door and a similar frame in the deaconry are the only stone decorative elements from the early stage that have come down to us. It is noteworthy that according to the latest research the original building appears to have provided the stone for the construction of the main body of the present church.

Кымпулунг — старинная столица Валахии — обладает историческими и художественными памятниками, хранящими в камне своих фундаментов и стен отдаленные времена истории Румынии.

Церковь монастыря Негру-Водэ, получившего свое название от имени основателя Валахии, была построена во время княжения Матея Басараба (1632—1654) на фундаменте старой церкви, воздвигнутой в княжеском дворе трудами господаря Александру Басараба (примерно 1310—1352) и его сына и наследника Николае Александру (1352—1364).

С первых времен сохранились только следы, а со времени княжения Матея Басараба — колокольня и пристроенные к ней жилые помещения, а также отдельное здание к югу, в котором оборудован музей, хранящий произведения искусства и имеющий камнехранилище под открытым небом.

Колокольня внушительных размеров с изящной композицией фасадов и рядами аркатур, украшенных шишками из глазурованной керамики и имитацией цветного лицевого кирпича, и другие здания характерны для архитектуры Мунтении XVII века.

Вследствие второй перестройки, произведенной во время княжения господаря Григоре Гика (1822—1827), церковь несколько теряет с художественной точки зрения; ее затмевают ранее возведенные постройки, оставшиеся от монастыря, основанного Матеем Басарабом в 1635—1636 годах.

Вход в церковь через единственный притвор в форме поддерживаемого каменными колоннами балдахина и каменное обрамление дверей являются единственными из сохранившихся с самого начала элементами каменных украшений.

Произведенные исследования привели к интересному выводу: штучный камень для постройки церкви взят из бывшего на этом месте старого здания.

Cîmpulung, ancienne capitale de la Valachie, compte un certain nombre de monuments historiques et artistiques dont les murailles conservent des témoignages du lointain passé de la Roumanie.

L'église du monastère de Negru Vodă (nom du fondateur de la Valachie) fut construite sous le règne de Matei Basarab (1632—1654), sur les fondations d'une église plus ancienne, qui s'élevait dans l'enceinte de la résidence princière du prince Alexandru Basarab (environ 1310—1352) et de son fils et successeur Nicolae Alexandru (1352—1364) et qui avait été bâtie par eux.

De la première époque, il ne reste que quelques vestiges, et, de celle de Matei Basarab, que la tour-clocher et les corps de logis attenants, ainsi qu'un bâtiment plus à l'écart, au sud, aujourd'hui transformé en musée d'art, avec un lapidarium dans la cour.

La tour-clocher, avec ses proportions imposantes et la composition plastique de ses façades — registres composés d'arceaux agrémentés de boutons de céramique émaillée et parement recouvert d'une imitation de briques apparentes — constitue, avec les autres édifices du monastère, une œuvre représentative de l'architecture valaque du XVIIe siècle.

Reconstruite pour la seconde fois sous le règne de Grigore Ghica (1822—1827), l'église présente aujourd'hui un aspect moins expressif, comparé à la valeur architecturale des bâtiments plus anciens du monastère fondé par Matei Basarab en 1635—1636.

L'unique entrée de l'église — un porche en forme de baldaquin soutenu par des colonnes de pierre — l'encadrement en pierre du portail et celui, du même genre, de la porte du diacononicum sont les seuls ornements de pierre sculptée qui nous restent des premières époques.

Détail intéressant, les spécialistes ont découvert que la pierre de taille employée à la construction de l'église actuelle provient de l'édifice initial.

Cîmpulung, die alte Hauptstadt der Walachei, beherbergt historische und Kunstdenkmäler, die in ihren Grundmauern und Steinen weit zurückliegende Zeiten der Geschichte Rumäniens bewahren.

Die Kirche des Klosters Negru Vodă — die Anlage trägt den Namen des Begründers der Walachei — wurde in der Regierungszeit Matei Basarabs (1632—1654) auf den Fundamenten einer alten Kirche erbaut, einer Stiftung Alexandru Basarabs (etwa 1310—1352) und seines Sohnes und Nachfolgers Nicolae Alexandru (1352—1364) innerhalb des Fürstenhofes.

Aus der ersten Epoche sind nur noch Spuren vorhanden, aus der Zeit Matei Basarabs der Glockenturm und die Anbauten sowie ein freistehendes Gebäude auf der Südseite. In letzterem wurde ein Museum eingerichtet, das ein Freilichtlapidarium und, in seinen Räumen, Werke der bildenden Künste umfaßt.

Sowohl der Glockenturm mit seinen imposanten Größenverhältnissen und seiner Fassadengestaltung — mit übereinander angeordneten Blendarkaden, die mit glasierten Keramikknöpfen und aufgemalten Ziegelfugen verziert sind — als auch die andern Bauwerke sind für die Architektur Munteniens im 17. Jahrhundert kennzeichnend.

Zur Zeit des Fürsten Grigore Ghica (1822—1827) wurde die Kirche in ihrer heutigen Gestalt wiederaufgebaut, sie ist aber weniger eindrucksvoll, da die früheren, in den Jahren 1635—1636 errichteten Bauteile sie durch ihren größeren Kunstwert beschatten.

Die einzigen Steinmetzarbeiten, die sich aus den ersten Epochen erhalten haben, sind die kleine Vorhalle in Form eines säulengetragenen Baldachins, die Umrahmung der Haupttür sowie die Umrahmung an der Tür des Diakonikons.

Auf Grund der durchgeführten Untersuchungen kam man zu dem bemerkenswerten Schluß, daß der Haustein, aus dem die gegenwärtige Kirche errichtet wurde, vom ursprünglichen Bau stammt.

Lei 5

EDITURA MERIDIANE — BUCUREȘTI, 1968

MERIDIANE